

Skadesforsikringselskaber

Markedsudvikling 2017

Indholdsfortegnelse

Markedsudvikling i 2017 for skadesforsikringsselskaber	3
1. Sammenfatning	3
2. Hovedtendenserne i forsikringsselskabernes årsregnskaber	3
Investeringsrisici fordelt på risikotyper	7
3. Observationer fra årets inspektioner	9
Compliance.....	9
Solvens og standardformlen.....	10
Investeringer	10
4. Grænseoverskridende forsikringsvirksomhed.....	11
5. Regulatoriske forhold.....	11
Garantifonden på skadesforsikringsområdet	11

Markedsudvikling i 2017 for skadesforsikringselskaber

1. Sammenfatning

De direkte tegnende skadesforsikringselskaber leverede i 2017 et resultat før skat på 11,3 mia. kr., hvilket var en stigning på 1,2 pct. i forhold til året før. Resultatet var drevet af et stigende forsikringsteknisk resultat, som skyldtes stigende præmieindtægter og faldende forsikringsmæssige driftsomkostninger. På trods af faldende investeringsresultater var skadesforsikringselskaberne i stand til at præstere en fremgang i egenkapitalforrentningen efter skat fra 16,6 pct. i 2016 til 17,8 pct. i 2017.

Finanstilsynet gennemførte i løbet af 2017 en række inspektioner, hvor fokus først og fremmest var på implementeringen af Solvens II, som trådte i kraft den 1. januar 2016. Finanstilsynet så blandt andet på etableringen af de fire nøglefunktioner, og de processer og administrative procedurer, som funktionerne har affødt. Finanstilsynet havde derudover opmærksomheden rettet mod selskabernes opførelse af solvenskapitalkravet, særligt standardformlens modul for skadesforsikringsrisici.

Finanstilsynet havde i 2017 særligt fokus på forretningsmodeller, der primært baserer sig på grænseoverskridende virksomhed og tegning af produkter, der har en større risiko end standardprodukter.

I maj 2017 vedtog Folketinget en ændring af lov om en garantifond for skadesforsikringselskaber. Ændringen gør det muligt for direkte tegnende skadesforsikringselskaber med hjemsted i et andet land indenfor EU/EØS at tilslutte sig Garantifonden. Fra den 1. januar 2019 bliver det lovpligtigt for direkte tegnende skadesforsikringselskaber fra EU/EØS at tilslutte sig Garantifonden, hvis de ønsker at tegne skadesforsikringsaftaler i Danmark.

2. Hovedtendenserne i forsikringselskabernes årsregnskaber

Skadesforsikringselskaberne havde i 2017 et samlet resultat før skat på 11,3 mia. kr., svarende til en fremgang på 1,2 pct. i forhold til 2016. Resultatfremgangen i 2017 var drevet af et stigende forsikringsteknisk resultat, der mere end opvejede et faldende investeringsresultat.

Fremgangen i indtjeningen betød, at egenkapitalforrentningen før skat steg fra 20,6 pct. til 21,5 pct. Stigende præmieindtægter og faldende forsikringsmæssige driftsomkostninger bidrog begge positivt til fremgangen, mens stigende erstatningsudgifter bidrog negativt, jf. figur 1. Samlet svarede det til fremgangen i det forsikringstekniske resultat. Tilbagegangen i investeringsresultatet bidrog negativt til ændringen i egenkapitalforrentningen.

Figur 1: Det forsikringstekniske resultat bidrog til en forbedret egenkapitalforrentning i 2017

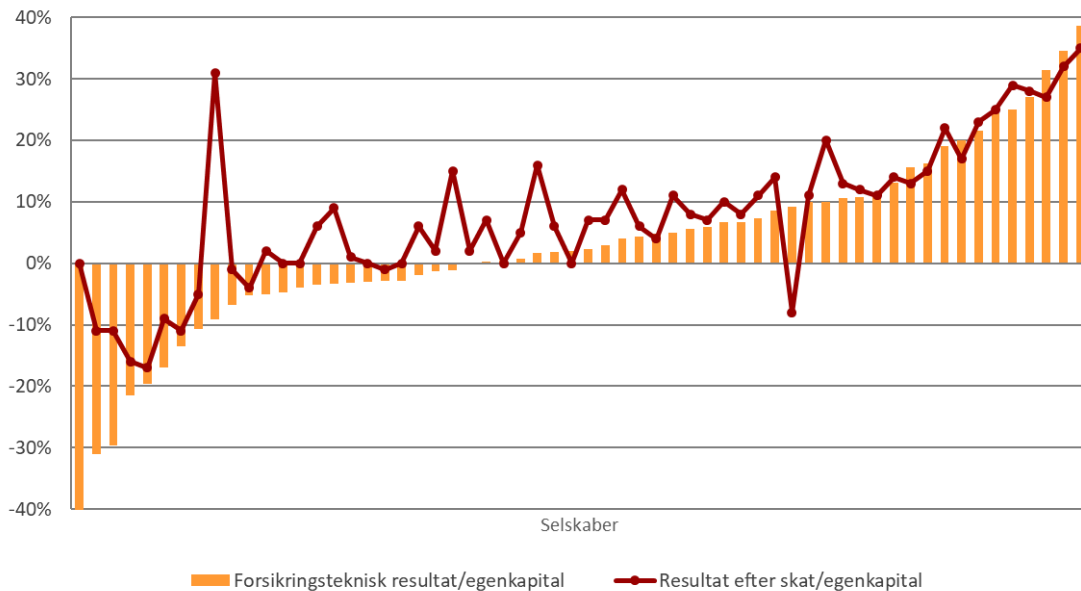
Ændring ift egenkapitalen i procentpoint.

Note: Egne beregninger baseret på selskabernes indberetninger.

De fleste skadesforsikringselskaber oplevede i 2017 en positiv egenkapitalforrentning efter skat drevet af det forsikringstekniske resultat. Der var dog tale om betydelige forskelle i rentabilitet mellem de enkelte selskaber, jf. figur 2. For alle selskaber under ét var egenkapitalforrentningen efter skat 17,8 pct. i 2017 mod 16,6 pct. i 2016.

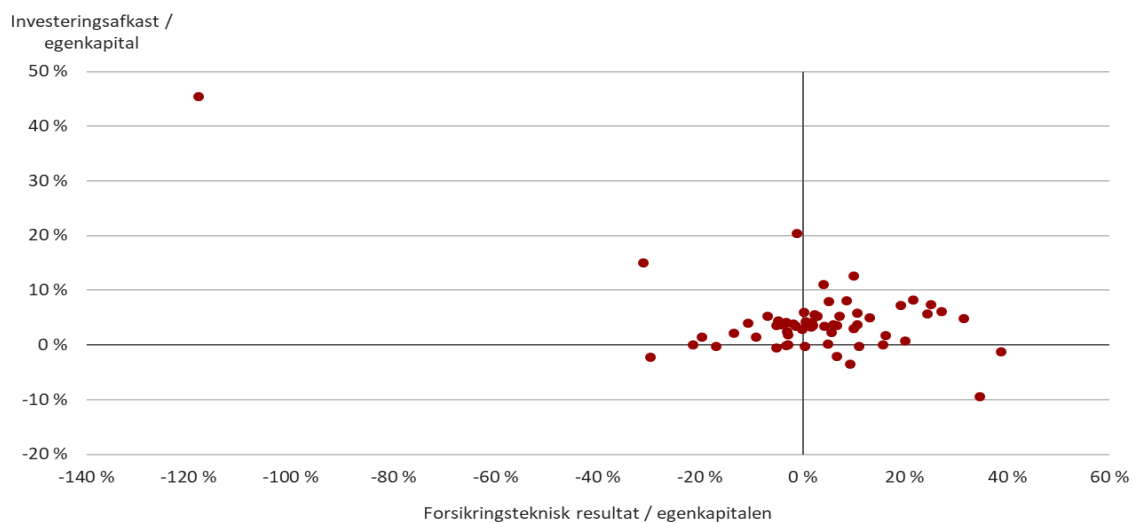
Figur 2: Stor variation i lønsomhed blandt selskaberne i 2017

Note: Egne beregninger baseret på selskabernes indberetninger.

De fleste selskaber opnåede i 2017 både et positivt forsikringsteknisk resultat og positive investeringsresultater, men der var undtagelser, jf. figur 3. Mest kritisk var de tilfælde, hvor et selskab hverken var i stand til skabe et overskud på driften eller på investeringerne. Dette gjaldt dog for relativt få selskaber. Mere hyppigt forekom det, at selskaber var i stand til at kompensere for et negativt forsikringsteknisk resultat med et positivt investeringsafkast. En del af forklaringen kan være en bevidst strategi hos nogle gensidige selskaber om at have en relativt høj combined ratio¹ for at tilgodese kunderne, der samtidig er ejerne. Mange gensidige selskaber har desuden finansiell styrke til at kunne operere med høje combined ratios, da de ofte har bygget formuer op over en lang årrække.

Figur 3: Få selskaber oplevede både negativt forsikringsteknisk resultat og negativt investeringsresultat i 2017

Note: Egne beregninger baseret på selskabernes indberetninger.

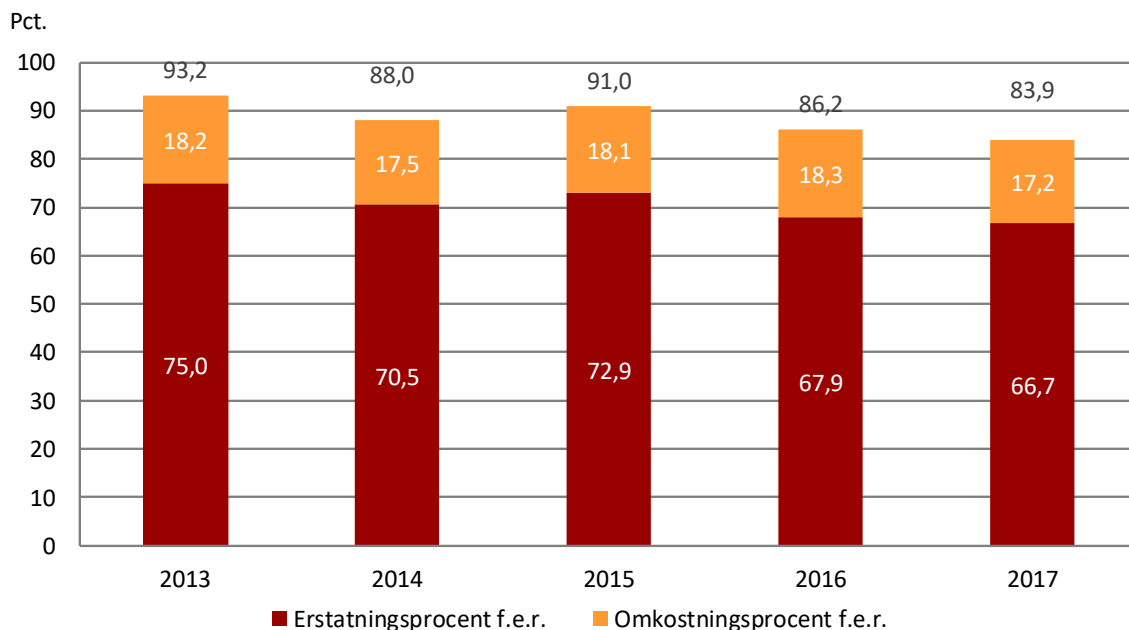
De samlede bruttopræmier steg med 3,6 pct. i 2017 efter at have været stagnerende i de forudgående år. Samtidig steg genforsikringsprocenten dog, hvorfor præmier for egen regning kun steg med 1,2 pct.

Præmiefremgangen resulterede, sammen med en forbedret combined ratio, jf. figur 4, i et forsikringsteknisk resultat på 7,8 mia. kr. i 2017, svarende til en fremgang på 7,9 pct. i forhold til året før. Forbedringen i combined ratio dækker over en positiv udvikling i såvel erstatningsprocenten som omkostningsprocenten. Gunstige vejforhold medvirkede til, at erstatningsprocenten faldt.

Omkostningsprocenten i 2017 var på 17,2 pct., jf. figur 4. Tallet dækker over, at de mest omkostningseffektive selskaber havde en omkostningsprocent på omkring 14, mens den var omkring det dobbelte for de mindst effektive selskaber. Det er især i forbindelse med effektivisering af processer, herunder brug af robotter, at de store selskaber har bedre mulighed for at nedbringe omkostningsprocenten.

¹ Et udtryk for forholdet mellem på den ene side summen af driftsomkostninger og erstatningsudgifter og på den anden side præmieindtægter. Udgør et forsikringssselskabs combined ratio eksempelvis 100 %, betyder det, at forsikringssselskabet anvender samtlige præmieindtægter til enten erstatningsudbetalinger eller til driftsomkostninger.

Figur 4: Combined ratio har været faldende fra 2013 til 2017

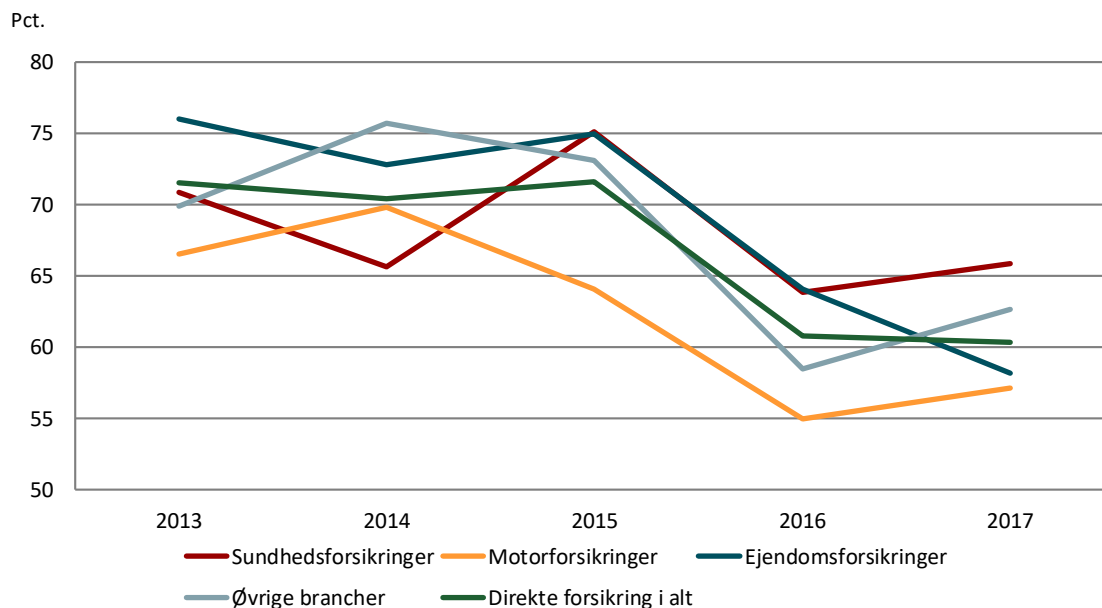

Note: Egne beregninger baseret på selskabernes indberetninger.

Motorområdet har oplevet et markant fald i erstatningsprocenten i løbet af de seneste år, jf. figur 5. Ny teknologi har øget sikkerheden i biler, hvilket har betydet, at antal trafikuheld med personskade omtrent er blevet halveret i løbet af de seneste ti år. I 2017 blev mønsteret med faldende skadesprocent² dog brudt på trods af den milde vinter. Det høje indhold af teknologi, der har gjort biler mere sikre, har samtidig gjort reservedele dyrere. Eksempelvis er en kofanger, der tidligere var en relativt billig reservedel, steget markant i pris som følge af den teknologiske udvikling. Den er nu en kompliceret reservedel, der kan indeholde højteknologiske sensorer.

Ejendomsområdet drog gavn af den milde vinter i 2017, som blandt andet betød, at der ikke var problemer med snetryk. Hertil kommer, at 2017 hverken bød på store storme eller omfattende skybrudsskader. Endelig lå omfanget af storskader på et lavt niveau i 2017. Samlet betød det, at skadesprocenten fortsatte faldet fra 2016.

² erstatningen udtrykt i procent af bruttopræmien.

Figur 5: Skadesprocenten steg for de fleste brancher i 2016 efter flere års fald

Note: Egne beregninger baseret på selskabernes indberetninger.

Investeringsrisici fordelt på risikotyper

Selskabernes aktivallokering på investeringsområdet afspejler deres risikoappetit. Siden 2016 har gruppe 1-selskaberne årligt indberettet deres markedsrisici opdelt på forskellige typer risici. Aktierisici i såvel 2016 som 2017 udgjorde langt den største risiko for selskaberne, mens renterisikoen var mindst, jf. figur 6. Den lave renterisiko skyldes, at såvel selskabernes obligationsbeholdning som deres hensættelser er følsomme over for renten. Selskaberne er dermed kun eksponeret mod nettovirkningen af en renteændring. Jo højere grad af matchning mellem varigheden på aktiverne og passiverne, desto lavere bliver renterisikoen.

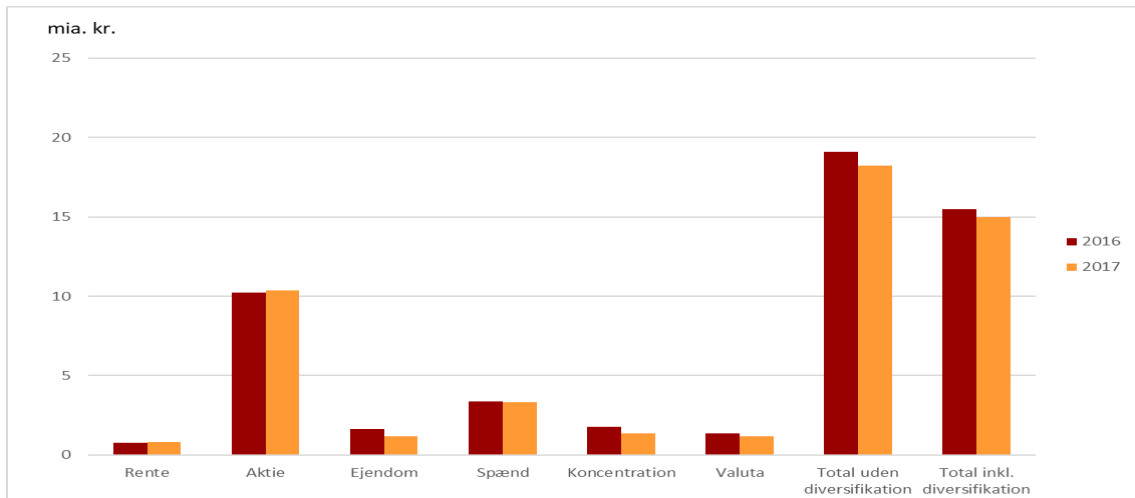
Spændrisikoen, der er den næsthøjeste risikokategori, afspejler, at kursen på forskellige obligationer ikke vil falde proportionalt i usikre tider. Erfaringen viser, at kursen på usikre obligationer falder mere end statsobligationer i tider med uro på de finansielle markeder. Dermed opstår en spændvidelse mellem sikre og mere usikre obligationer.

Selskaberne spreder deres investeringer på forskellige aktivklasser og reducerer dermed risikoen af den samlede værdipapirportefølje. Diversifikationsgevinsten betød, at den samlede markedsrisiko³ i både 2016 og 2017 blev knap 20 pct. lavere end den ville have været uden diversifikation, jf. figur 6.

Den samlede markedsrisiko faldt marginalt fra 2016 til 2017

³ Risikoen for, at værdien af en portefølje af værdipapirer ændres, som følge af ændringer i de finansielle markeder. Dette kan være ændringer i rentesatser, valutakurser, aktiekurser og lignende.

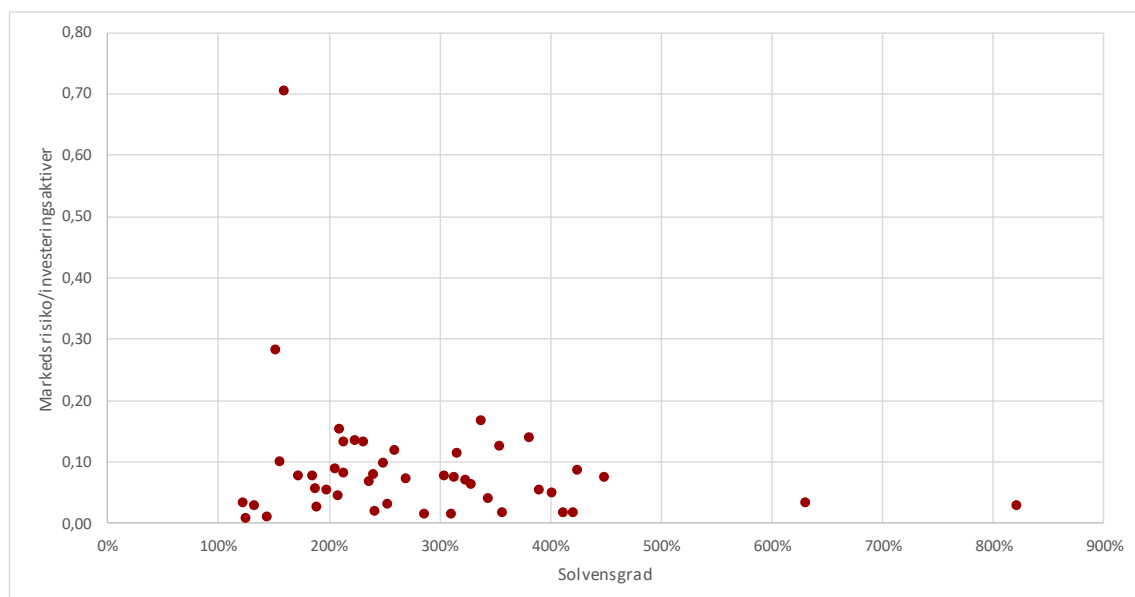
Figur 6: Skadesforsikringssekskabernes markedsrisici opdelt på risikotyper, 2016-2017

Note: Egne beregninger baseret på selskabernes indberetninger.

Der var stor forskel på de enkelte skadesselskabers risikoappetit målt som markedsrisikoen efter diversifikation i forhold til det enkelte selskabs samlede investeringsaktiver, jf. figur 7. Umiddelbart ville man forvente en positiv sammenhæng mellem risikoappetit og solvensdækning, sådan at selskaber med en høj solvensdækning ville have en gennemsnitlig risikoappetit, der var højere end for selskaber med en lavere solvensdækning. Ræsonnementet er, at hensættelserne typisk vil være dækket med en høj andel af stats- og realkreditobligationer, mens man for den overskydende kapital er mere risikovillig. Denne sammenhæng synes ikke at være til stede, hvilket indikerer, at solvensdækningen ikke har signifikant betydning for selskabernes risikoappetit.

Figur 7: Sammenhæng mellem risikoappetit og solvensdækning

Note: Egne beregninger baseret på selskabernes indberetninger.

3. Observationer fra årets inspektioner

Finanstilsynet gennemførte i løbet af 2017 en række inspektioner, hvor fokus først og fremmest var på implementeringen af Solvens II, som trådte i kraft den 1. januar 2016. Finanstilsynet så blandt andet på etableringen af de fire nøglefunktioner, nemlig risikostyrings-, aktuar-, compliance- og intern auditfunktionen, og de processer og administrative procedurer, som funktionerne har affødt. Derudover havde Finanstilsynet fokus på beregningen af solvenskapitalkravet ved anvendelsen af standardformlen og på investeringsområdet.

Boks 1: De fire nøglefunktioner

Risikostyringsfunktionen

Risikostyringsfunktionen er den administrative kapacitet, der har ansvaret for udførelsen af bestemte risikostyringsopgaver og for at implementere og overvåge risikostyringssystemet. Det omfatter de strategier, processer og rapporteringsprocedurer, der er nødvendige for til stadighed at identificere, måle, overvåge, styre og på såvel et individuelt som et aggregeret plan indberette de risici, som de er eller kan blive udsat for, og deres indbyrdes sammenhæng.

Aktuarfunktionen

Aktuarfunktionen skal varetage det forsikringstekniske område i selskabet. Funktionens overordnede opgave består i at vurdere, om hensættelserne er tilstrækkelige. For at kunne det, inddrager aktuarfunktionen blandt andet overvågning af produkternes lønsomhed og vurdering af behovet for genforsikring. Funktionen skal sikre hensigtsmæssig rapportering af resultater til andre interessenter.

Compliancefunktionen

Compliancefunktionen skal påse, at selskabet overholder lovgivningen, herunder vurdere potentielle konsekvenser af lovændringer samt identificere og vurdere compliancerisici. Funktionen skal desuden kontrollere og vurdere, om selskabets metoder og procedurer til at opdage og mindske risici forbundet med manglende overholdelse af den gældende lovgivning og markedsstandarder er effektive, og om selskabet har de rette foranstaltninger til at afhjælpe eventuelle mangler. Endelig skal funktionen rådgive direktionen og bestyrelsen om overholdelse af den finansielle lovgivning.

Intern auditfunktionen

Den interne auditfunktions hovedopgave er at vurdere, om selskabets interne kontrolsystem og andre elementer af ledelsen og styringen af selskabet er betryggende.

Compliance

Solvens II-regimet har bl.a. øget kravene til selskabernes administrative forhold. Etableringen af de fire nøglefunktioner gav anledning til en række tilsynsreaktioner fra Finanstilsynet. Det viste sig, at en række primært mindre forsikringsselskaber ikke var godt nok forberedt og derfor havde problemer med overgangen til Solvens II-regimet. Finanstilsynet observerede først og fremmest manglende politikker og retningslinjer samt utilstrækkelig eller manglende rapportering fra nøglefunktionerne til direktionen.

Flere selskaber fik påbud om at udarbejde manglende politikker og tilhørende retningslinjer, som er påkrævet efter Solvens II-reglerne.

Flere selskaber sammenskriver politik og retningslinjer i ét dokument. Tre selskaber fik påbud om at opdatere deres politikker og retningslinjer, så det klart fremgår, hvilke punkter der kan henføres til selskabets politik, og hvilke punkter der kan henføres til selskabets retningslinjer.

Endeligt konstaterede Finanstilsynet, at indholdet af nøglefunktionernes rapportering, herunder aktuarrapporten, compliancerapporten og risikostyringsrapporten, ikke levede op til kravene i Solvens II. Flere selskaber fik derfor påbud om at udarbejde rapporterne i overensstemmelse med reglerne.

Solvens og standardformlen

Solvens II stiller krav til beregning af solvenskapitalkravet, enten ved brug af Kommissionens standardformel eller ved en egen udviklet intern model, som Finanstilsynet skal godkende. Standardformlen, som er den metode, de fleste selskaber bruger til opgørelse af solvenskapitalkravet, er omfattende og tager som udgangspunkt højde for alle de risici, som selskabet er eksponeret mod.

Finanstilsynet havde på årets inspektioner fokus på selskabernes opgørelse af solvenskapitalkravet, særligt standardformlens modul for skadesforsikringsrisici. I dette modul udregnes delmodul for præmie- og erstatningshensættelsesrisici. Det indebærer, at det pågældende selskab skal opgøre et samlet eksponeringsmål for disse. Her er en af de hyppigst observerede mangler opgørelsen af eksisterende og fremtidige præmier, som udgør et centralt element af delmodulets volumenmål. Desuden skal selskaber, som har forpligtigelser i brancherne *sø-, luftfarts- og transportforsikring* og *diverse økonomiske tab*, indregne delmodulet for *andre skadesforsikringskatastroferisici* i solvenskapitalkravet.

Finanstilsynet fandt også, at selskaberne ved opgørelsen af modulet for markedsrisiko skal være særligt opmærksomme på at klassificere aktiverne rigtigt, så disse stresses korrekt og medregnes i alle de relevante undermoduler.

Flere selskaber havde mangler i beregningen af tab som følge af misligholdelse af enkeltnavnseksponeringer. Nogle selskaber undlod helt at beregne modpartsrisici på derivater, mens andre selskaber havde en forkert opgørelse af enkeltnavnseksponeringen i delmodulet. Selskaberne skal behandle eksponeringer mod samme koncern, som ikke er en del af en type A, B eller C-puljeaftale, som en sammenlagt enkeltnavnseksponering.

Gruppe 2-forsikringsselskaberne skal ved opgørelsen af det individuelle solvensbehov sikre, at det med 99,5 pct. sandsynlighed er tilstrækkeligt til at dække kapitalbehovet for en periode på 12 måneder.

Investeringer

Solvens II ændrede investeringsreglerne. Placerings- og spredningsreglerne i §§159-166 i lov om finansiel virksomhed udgik, og i stedet skal forsikringsselskaberne nu foretage deres investeringer sådan, at de varetager forsikringstagerens og de begunstigedes interesser

bedst muligt. Solvens II-forordningen indeholder særligt en række skærpede krav til investeringer i securiticeringer (CDO, CLO, MBS, ABS, etc.).

Årets inspektioner viste, at det netop er investeringer i disse produkter, som skiller sig ud.

Finanstilsynet har bl.a. observeret placeringer i forskellige typer af Collateralized Debt Obligations og Floating-Rate Notes. Selskaber, der vælger at investere i disse typer af finansielle produkter, skal sikre en omfattende risikostyring og overvågning af både udbyder og de bagvedliggende eksponeringer. De skal derfor, før de investerer, bl.a. foretage en grundig due diligence, hvormed de sikrer sig, at det eksponeringsleverende institut tilbageholder en væsentlig nettokapitalandel af securiticeringen. Denne må ikke være mindre end 5 pct.

4. Grænseoverskridende forsikringsvirksomhed

Finanstilsynet havde i 2017 særligt fokus på forretningsmodeller, der primært baserer sig på grænseoverskridende virksomhed og tegning af produkter, der har en større risiko end standardprodukter. Under en inspektion i selskabet Alpha Insurance konstaterede Finanstilsynet et behov for at styrke de forsikringsmæssige hensættelser med mindst 400 mio. kr. – især på selskabets franske byggeskadeforsikringer.

De franske byggeskadeprodukter kan være svære at håndtere, fordi de er kendetegnet ved særdeles langhalede anmeldelsesmønstre, langvarige tvister i retten og indbyrdes regresser. Tilsvarende er såkaldte PPO's, der giver slemt tilskadekomne i trafikken ret til livsvarige annuiteter, blevet en udfordring for selskaberne og reassurandørerne i engelsk motorforsikring. Det kræver stor viden om disse produkters karakteristika og tæt opfølgning fra selskaberne at kunne styre risiciene tilstrækkeligt.

Finanstilsynet vil også i 2018 have særlig fokus på forretningsmodeller, der primært baserer sig på grænseoverskridende virksomhed og tegning af produkter, der har en større risiko end standardprodukter.

5. Regulatoriske forhold

Garantifonden på skadesforsikringsområdet

Garantifonden for skadesforsikringsselskaber (Garantifonden) blev etableret i 2003 som reaktion på det danske skadesforsikringsselskab Plus Forsikring A/S' konkurs i efteråret 2002. Garantifonden er en selvejende institution oprettet ved lov om en garantifond for skadesforsikringsselskaber.

Garantifonden yder dækning, når et direkte tegnende skadesforsikringsselskab, som har Finanstilsynets tilladelse til at drive forsikringsvirksomhed, går konkurs. Det omfatter skadesforsikringsselskaber med hjemsted i Danmark og filialer i Danmark af skadesforsikringsselskaber med hjemsted i et land udenfor EU/EØS.

I maj 2017 vedtog Folketinget en ændring af lov om en garantifond for skadesforsikringsselskaber. Ændringen gør det muligt for direkte tegnende skadesforsikringsselskaber med hjemsted i et andet land indenfor EU/EØS at tilslutte sig Garantifonden. Loven trådte i kraft

den 1. juli 2017. Frem til den 1. august 2018 har syv skadesforsikringselskaber fra EU/EØS gjort brug af ordningen og tilsluttet sig Garantifonden.

I maj 2018 vedtog Folketinget endnu en ændring af lov om en garantifond for skadesforsikringselskaber. Ændringen gør det lovpligtigt for direkte tegnende skadesforsikringselskaber fra EU/EØS at tilslutte sig Garantifonden, hvis de ønsker at tegne skadesforsikringsaftaler i Danmark. Loven træder i kraft den 1. januar 2019. De pågældende skadesforsikringselskaber skal i forbindelse med tilslutningen betale et bidrag til Garantifonden.

Samtidig ændres Garantifondens dækningsområde. Fra den 1. januar 2019 dækker Garantifonden de direkte tegnende skadesforsikringselskabers virksomhed i Danmark for risici i Danmark. Ændringen betyder, at Garantifonden fra denne dato ikke længere dækker den virksomhed, som direkte tegnende skadesforsikringselskaber i Danmark har i andre lande indenfor EU/EØS.